

SÁMIID RIEKKASEARVI
Svenska Samernas Riksförbund · SSR

Månadsbrev Guovvamánnu ● Guovvamánno ● Goevte ● Februari 2009

Svenska Samernas Riksförbund, Magasinsgatan 7, 903 27 UMEÅ, tel 090-14 11 80, fax 090-12 45 64, e-post ssr@sapmi.se

FSC

Efter flera år av förhandlingar så har nu SSR lyckats att förstärka samebyarnas ställning inom FSC. Detta blev klart under föregående vecka då förslaget till ny svensk standard fastställdes i FSC:s styrelse. Inom SSR är det främst Malin Brännström som arbetat med förhandlingarna av den nya standarden medan Anders Blom som styrelseledamot i svenska FSC har deltagit i besluten om den nya standarden.

Princip 3 som gäller urfolks rättigheter har förändrats och utvecklats. Fokus ligger på att samråden ska utvecklas och förbättras. Nu innehåller standarden också en tvistlösningsmekanism om skogsbrukaren och samebyarna inte kan nå en lösning vid samråden. Nytt är också att skogsbrukaren ska inhämta information från berörd samebyn om skogsbrukaren avser att väsentligt förändra markanvändningen. Vi kommer att gå ut med mer information inom kort. Nu kommer standarden att gå ut på remiss. Sedan ska den skickas till internationella FSC för godkännande. När detta är klart kommer vi att gå ut och ge samebyarna bättre information om hur standarden kan användas och hur samebyarna på bästa sätt kan använda reglerna inom FSC. Vår förhoppning är att samebyarna ska bli nöjdare med både FSC och samråden.

Rovdjur

Från SSR försöker vi nu att ta ett lite större strategiskt grepp på Rovdjursfrågorna. Vi har därför sökt medel till ett lite större projekt som bland annat tillsammans med SLU skall ta fram underlag för att bedöma om det finns områden i Sapmi där vi är nära en kollaps av den lokala renstammen. Om vi beviljas medel av Sametinget så kommer vi åter med mera information

Samisk Folkhälsa

SSR har haft överläggningar med Landstinget i Västerbotten om den samiska folkhälsan. Vid sammanträdet beslutades att som ett första steg skall landstinget arrangera en utbildningsdag för sin primärvårdspersonal. På denna dag kommer personalen att få kunskaper om samiska hälsa, samiska livstilsfrågor samt samisk kultur. Dagen kommer att genomföras under hösten.

Sametingets vindkraftspolicy

Sametingets plenum har nu antagit en ny vindkraftspolicy som ger Sametingets syn på hur vindkraftsetableringar ska gå till inom Sápmi. Sametinget kräver bl.a. att berörda samer ska godkänna en vindkraftsetablering innan den kan få tillstånd. Sametinget antog också ett miljöprogram. Läs mer på Sametingets hemsida www.sametinget.se.

SSR:s styrelsemöte

SSR har styrelsemöte den 16 och 17 mars i Umeå. Om ni vill att någon särskild fråga ska tas upp så bör ni så snart som möjligt kontakta er styrelseledamot. Under mötet kommer bl.a. följande frågor att diskuteras: rovdjurssituationen, upplåtelse, stämningen av staten när det gäller jakt och fiske, renbeteskonventionen med Norge.

SSR:s rovdjurspolicy och skogspolicy

För att vi ska få genomslag för våra policys är det viktigt att ni som medlemmar känner till dem och jobbar efter dem. Om ni behöver fler exemplar av rovdjurspolicyn eller skogspolicyn så kontakta kansliet. Dokumenten bör spridas bland medlemmarna och vi behöver er hjälp med detta.

Skansen söker förslag på nyckelföremål

Skansen söker förslag på nyckelföremål som är eller har varit av stor betydelse för den samsak kulturen från 1930-talet fram till idag. Förslagen ska vara inne senast 15 april och helst via e-post till anna-vera.nylund@skansen.se. Läs mer i SSRs konferens på SameNet eller på vår hemsida www.sapmi.se

Några av de möten som SSR deltar i under mars månad

6 mars	Branchdag Renlycka
10-11 mars	Centrala samrådsgruppen skogsbruk rennäring i Östersund
14 mars	Diskussion om den samiska kulturen och renskötseln inom Piteå kommun, Piteå
16-17 mars	Styrelsemöte
25 mars	Kungliga skogs och lantbruksakademins seminarium om rovdjur och renskötsel, Stockholm

I Aftonbladet måndag 23 februari var en debattartikel införd med rubriken Ut och vakta era tungor....

Detta är SSRs svar på artikeln.

Umeå 2009-02-23

Så har även Aftonbladet sällt sig till de skaror som sprider och sanktionerar smygrasism och vanföreställningar på sina sidor. I dagens nummer av Aftonbladet publicerar debattredaktionen nästan ett helt uppslag med uppmaningen "Ut och vakta era renar", inlägget har också, som en klatschigt underrubrik, "Det pågår anarki utan dess like på de lappländska vidderna". Som vanligt när det gäller artiklar om samer eller rennäringen så är därefter artikeln fylld med osakligheter och tyckanden. Här påstås oemotsagt:

- Samexistens med rovdjuren är ganska lätt att uppnå
- Dagens samer har förlorat sina kunskaper om rovdjur
- Renskötarna får miljoner i bidrag utan någon som helst granskning
- Samerna åker runt i fjällen, snackar mobiltelefon och vill tjäna snabba pengar för att nu bara nämna några av de mera tydliga fördomarna.

Skribenterna tycks dessutom lida av någon slags naturromantiskt vanföreställning som föreskriver att samerna, för att de skall kunna behålla sina folkrättsliga rättigheter som urfolk, måste tillbaka till sina rötter och leva som deras förfäder gjorde. Det är precis sådana påståenden som FN:s kommitté för rasdiskriminering brukar slå ned på då man kritiserar Sverige.

Den svenska rovdjursituationen närmar sig nu en situation där hela den svenska renstammen kan komma att helt ödeläggas. SSR (Svenska Samernas Riksförbund) och Lantbruksuniversitetet (SLU) har via sin forskning visat på att det för närvarande rovdjursdödas mellan 45 – 50 000 renar årligen i Sverige. För att uppnå en balans där inte renen som biologisk varelse utrotas i Sverige så måste rovdjurdödandet minskas till ca ¼ av den nuvarande nivån. Så var det med den samexistensen.

Att dagens samer/renskötare skulle förlorat sina kunskaper om rovdjur är en förolämpning som i sig visar skribenternas och Aftonbladets bristande kunskaper. Inom varje sameby finns det en traditionell kunskap som alltid har hållits vid liv genom generationerna. Denna kunskap har sedan fördjupats genom dagliga observationer i markerna samt genom täta kontakter med forskning och rovdjursförvaltning. Inom varje sameby finns det dessutom personer som har ett särskilt rovdjursansvar.

Frågan om miljonerna till samer är en länge känd vandringslögn. Bidragen till rennäringen är mycket begränsade, många samer skulle nog önska att dessa bidrag var så stora som vandringslögnen anger eller åtminstone kom upp i paritet med det stöd som utgår till jordbruket.

Så var det då frågan om samernas livsstil. Är det rimligt att kräva av en yrkesgrupp att man skall återgå till förfädernas livsstil. I så fall vore det väl rimligt att artiklar som denna skrivs med gåspenna, att jordbrukarna sluter med dumheterna att använda traktor, att alla bilar permanentparkeras i sina garage och att vår handel regleras med byteshandel.

Hur var det då med att vara ute och bevaka sina renar. Den rovdjursituation som idag råder inom renskötelsesområdet kräver att renskötarna är ute under alla de ljusa timmarna av dygnet. Om man har minsta kunskaper om hur livet gestaltar sig i våra svenska samebyar så skulle man veta att verkligheten är att de aktiva renskötarna knappt klarar av att lämna sina djur i skog och marker. För många har oron för de egna djuren och de faktiska förlusterna av de egna halvtama renarna skapat svåra psykosociala konsekvenser med bl.a. psykisk ohälsa som följd, en ohälsosituation som i värsta fall kan manifesteras i form av självmord.

Den presenterade artikeln i Aftonbladet innehåller många osakligheter, något annat var kanske inte att vänta eftersom skribenterna förefaller att företräda ett sakintresse som handlar om att värna rovdjuren. I tryckfrihetens namn får man acceptera rätten att framföra en åsikt men detta ställer också krav på den som tillhandahåller arenan, i detta fallet Aftonbladet, att sakligt låta alla andra intressen också komma till tals. Inte minst är detta giltigt då en debattör får så stort utrymme som i detta fallet. Jag förväntar mig dock inte att något genmäle kommer att erbjudas i och i så fall inte i motsvarande storlek. Från samiskt håll är vi vana att vara mottagare av allsköns fördomar, för de renskötande samerna återstår inget annat än att då solen går upp i morgon fara ut och bevaka sina renar mot de fyrbenta rovdjuren, de tvåbenta har vi dock svårare att värja oss mot.

Hälsningar

Anders Blom

Förbundsdirektör, Svenska Samernas Riksförbund